

Referanser:

Arkivsak: 23/03633-1

Samisk kirkeråds evaluering av Samisk kirkelig valg møte 2023

Sammendrag

Samisk kirkelig valg møte 2023 ble gjennomført den 28. oktober 2023 i Bådådjo/Bodø. Samisk kirkelig valg møte reguleres i Forskrift om Samisk kirkelig valg møte (heretter forskriften). Ifølge forskriften nominerer valg møtet leder og medlemmer til Samisk kirkeråd. Dessuten velger valg møtet samiske representanter til bispedømmerådene i hhv. Nord-Hålogaland og Sør-Hålogaland og en nominasjonskomité.

Valg møtets sammensetning består av Samisk kirkeråds representanter, de samiske representantene i Nord- Hålogaland, Sør-Hålogaland og Nidaros bispedømmeråd samt delegater som er oppnevnt av Samisk kirkeråds ungdomsutvalg, Saemien Áálmege/Samisk menighet i sørsamisk språkområde, menighetsråd innenfor forvaltningsområdet for samisk språk samt bispedømmerådene. Sammensetningen kan utgjøres av totalt 54 personer. Valg møtets sammensetning bestod av 40 personer. Av dem deltok 36 på valg møtet.

I forbindelse med nominasjonsprosessen kom det fra ulike menighetsråd inn til sammen syv forslag på kandidater til de ulike vervene. Under prosessens gang kom det også ytterligere forslag på kandidater fra andre hold. På selve valg møtet ble det i tillegg fremmet forslag på en person til to av de ulike vervene.

Valg møtet nominerte leder og medlemmer til Samisk kirkeråd. Valg møtet valgte dessuten samiske representanter til bispedømmerådene i hhv. Nord-Hålogaland og Sør-Hålogaland og en nominasjonskomité.

I dette saksdokumentet presenterer Samisk kirkeråd sin evaluering av både prosessen fram mot og gjennomføringen av Samisk kirkelig valg møte 2023.

Forslag til vedtak

I Samisk kirkeråd har drøftet og vurdert prosessen fram mot og gjennomføringen av Samisk kirkelig valg møte 2023. Det overordnede bildet er at både prosessen og gjennomføringen har fulgt regelverket og fungert relativt tilfredsstillende.

II Prosessen kan forbedres med noen enkle grep. Prosessen fram mot valgmøtet bør starte senest 1,5 år før selve valgmøtet. Prosessen kan gjerne starte med å offentliggjøre en prosessplan som inneholder informasjon om sentrale datoer. For neste valgmøte vil dette kunne gjøres med en egen sak i SKR innen september 2026 der milepæler for møtet blir klarlagt. En slik plan vil også skape mer forutsigbarhet for Samisk kirkeråds samarbeidspartnere som har i oppgave å søke kandidater og oppnevne delegater til valgmøtet.

III Det er behov for et tett samarbeid mellom Samisk kirkeråd, bispedømmene og relevante menigheter for å få til en bedre prosess når det gjelder både nominering av kandidater og oppnevning av delegater til valgmøtet.

IV Forskrift om Samisk kirkelig valgmøte inneholder noen inkonsekvenser og uklarheter når det gjelder begrepsbruk mm. Det er for eksempel også uklart om enkeltmedlemmer kan sende inn forslag på kandidater. For å unngå usikkerhet om hvordan forskriften skal tolkes og hva som gjelder rettslig, vil det være nødvendig å gjennomgå forskriften og justere den i ulike deler.

V Sekretariatet får i oppgave å utrede forbedringer i regelverket sett i lys av evalueringen av valgmøtet og kirkelig organisering.

Saksorientering

Bakgrunn

Det første samiske kirkelige valgmøtet ble gjennomført i mai 2019 i Romsa/Tromsø. Etableringen av valgmøtet kan sies å være en oppfølging av Strategiplan for samisk kirkelig fra 2011. Samisk kirkeråd startet en utredning av dette i 2015 og den endte med et kirkemøtevedtak i 2018 om Samisk kirkelig valgmøte.

Det andre samiske kirkelige valgmøtet ble gjennomført 28. oktober 2023 i Bådådjo/Bodø. Valgmøtets sammensetning bestod av totalt 36 personer fra Samisk kirkeråd, de tre nordligste bispedømmerådene, SUNG og menighetsråd i forvaltningsområdet for samisk språk. 4 av de påmeldte meldte forfall rett før møtet. Valgmøtet nominerte en (ny) leder og (nye) medlemmer til Samisk kirkeråd. Dessuten valgte møtet både samiske representanter til bispedømmerådene i hhv. Nord-Hålogaland og Sør-Hålogaland og en nominasjonskomité.

I forbindelse med nominasjonsprosessen kom det fra ulike menighetsråd inn til sammen syv forslag på personer til de ulike vervene. Under prosessens gang kom det ytterligere forslag på kandidater fra andre hold. På selve valgmøtet ble det i tillegg fremmet forslag på en person til to av de ulike vervene.

I denne saken evaluerer Samisk kirkeråd ulike deler av prosessen fram mot selve valgmøtet. I tillegg evaluerer rådet selve gjennomføringen av valgmøtet.

Prosessen frem mot valgmøtet

Sekretariatet har vært sentral i prosessen frem mot valgmøtet. Sekretariatet startet sitt arbeid med å planlegge Samisk kirkelig valgmøte under våren 2022. Prosessen har i hovedsak handlet om å a) forberede valgmøtesaker til Samisk kirkeråd, b) hente inn forslag på kandidater til vervene som valgmøtet hadde i oppgave å fatte vedtak om, c) være sekretariat for valgmøtets nominasjonskomité, d) hente inn delegater til valgmøtet, e) sende innkallinger, sakspapirer og øvrig relevant informasjon til delegatene samt f) sende informasjon om valgmøtet til gjester mfl.

a) Valgmøtesaker hos Samisk kirkeråd

Ifølge § 1-5 i forskriften fastsetter Samisk kirkeråd tid og sted for Samisk kirkelig valgmøte. Regelverket ble endret i KM 11/22 slik at det ble åpnet for å avholde møtet senere enn 1. juli som opprinnelig var fastsatt. Samisk kirkeråd hadde et ekstraordinært møte den 29.

september 2022. På møtet vedtok rådet at Samisk kirkelig valg møte avholdes den 27.-29. oktober 2023. Rådet vedtok i tillegg at rådet behandler saken om sted når sekretariatet har mer kunnskap om kostnad og budsjett for valg møtet. På sitt møte 1. desember 2022 vedtok Samisk kirkeråd at Samisk kirkelig valg møte skal gjennomføres i Bodø, jf. SKR 29/22.

Etter § 5-2 i forskriften skal valg møtet fastsette sin egen forretningsorden etter forslag fra Samisk kirkeråd. På sitt ekstraordinære møte 11. september 2023 vedtok Samisk kirkeråd en forretningsordning med et innhold som fremgår av sak SKR 27/23.

b) Innhenting av forslag på kandidater

I forbindelse med Samisk kirkelig valg møte er kandidatene helt sentrale. De utgjøres av personer som har blitt foreslått og takket ja til å stille som kandidater til et eller flere av vervene som valg møtet nominerer og velger til.

Ifølge §§ 2-1 – 2-5 i forskriften skal Samisk kirkeråd i god tid året før valget finne sted sende en oppfordring til samtlige menighetsråd i Den norske kirke om å komme med forslag på kandidater til Samisk kirkeråd. Den 16. desember 2022 sendte sekretariatet et brev til samtlige bispedømmeråd i landet. Brevet handlet om forslag på kandidater til Samisk kirkeråd og beskrev hvordan arbeidet med å foreslå kandidater skal gjennomføres. I brevet som ble sendt til bispedømmerådene bad sekretariatet dem om hjelp med å få sendt videre det samme brevet til alle menighetene i respektive bispedømmeråd. Av brevet fremkom bl.a. at frist for menighetsrådene å foreslå kandidater var 14. april 2023. I begynnelsen av januar tok sekretariatet kontakt med bispedømmene, for å følge opp i hvilken grad de hadde sendt videre brevet om kandidater til menighetsrådene. Det viste seg at kun to bispedømmeråd hadde sendt videre brevet til menighetsrådene. Mot bakgrunn av dette tok sekretariatet i januar 2023 kontakt med Kirkerådets kommunikasjonsavdeling. Med hjelp av avdelingen ble brevet om kandidater sendt ut til alle menigheter som står oppført i KR's menighets-e-postliste. I april 2023 utvidet sekretariatet fristen for å komme inn med forslag på kandidater, til og med den 2. juni 2023. Fristutvidelsen ble annonsert i Samisk kirkeråds nettkanaler samt Kirkerådets nyhetsbrev den 2. mai 2023. Fra ulike menighetsråd i landet kom det til sammen inn syv forslag på kandidater til de ulike vervene i Samisk kirkeråd. Under prosessens gang kom det også forslag på kandidater fra enkeltmedlemmer.

Ifølge § 2-6 i forskriften skal Nord-Hålogaland bispedømmeråd og Sør-Hålogaland bispedømmeråd i god tid året før valget finne sted sende en oppfordring til samtlige menighetsråd om å komme med forslag på henholdsvis nordsamiske kandidater og lulesamiske kandidater til bispedømmerådet. Denne oppfordringen ble koordinert med Samisk kirkeråds sekretariat. Sekretariatet mottok ikke forslag på kandidater fra bispedømmerådene innen fristen. Under prosessens gang kom det imidlertid til nominasjonskomiteen forslag på kandidater til de to bispedømmerådene. På selve valg møtet ble det i tillegg fremmet forslag på en person til to et av vervene.

Navn på kandidater og presentasjoner som kandidater sendte inn til sekretariatet ble lagt ut på Samisk kirkeråds hjemmeside ca 1 uke før valg møtet.

Når det gjelder innhenting av forslag på kandidater er det behov for et tett samarbeid mellom Samisk kirkeråd, bispedømmene og relevante menigheter. Det er uklart om enkeltmedlemmer skal kunne foreslå kandidater til de ulike vervene. Det bør klargjøres. Det burde imidlertid være mulig for enkeltmedlemmer å foreslå kandidater for sjansen er større at man får inn flere forslag på kandidater. Det bør imidlertid stilles krav om de som foreslås har takket ja til å stille seg til rådighet. Til syvende og sist er det likevel nominasjonskomiteen som må beslutte hvem de vil prioritere dersom de har flere enn 5 kandidatforslag til et verv.

Det bør også ses over hvordan informasjonen til allmenheten eventuelt ytterligere kan forbedres. Informasjonen kan for eksempel klargjøre hvilke forutsetninger som gjelder og hva som kan forventes av den person som blir valgt inn i Samisk kirkeråd, et bispedømmeråd eller nominasjonskomiteen. Videre bør kandidater få noen uker på seg å lage og sende inn eventuelle presentasjoner til sekretariatet.

c) Nominasjonskomitéen

Ifølge § 1-6 første ledd i forskriften velger Samisk kirkelig valg møte en nominasjonskomité med fem medlemmer og tilsvarende antall varamedlemmer blant møtets delegater med funksjonstid på fire år. I Nominasjonskomitéen inngikk for perioden 2020-2023 Nils Tonny Bransfjell, Mari Helander, Laila Liffjell, Berit Oskarsen og Kåre, Tjihkkom. Ifølge forskriften foreslår nominasjonskomiteen kandidater til de valg og nominasjoner som valgmøtet skal foreta.

Nominasjonskomiteen ble innkalt til å møte 15. juni, men ulike omstendigheter gjorde at informasjonen ikke hadde gått ut til alle. De som deltok på møtet ble enige om å utsette møtet til august. Det andre møtet i Nominasjonskomitéen ble gjennomført 4. september. Det tredje og siste møtet ble gjennomført 2. oktober 2023. På det siste møtet foreslo komitéen kandidater til de valg og nominasjoner som valgmøtet skulle foreta.

Navnene på medlemmene i komiteen ble lagt ut på Samisk kirkeråds hjemmeside ca 1 uke før valgmøtet.

Når det gjelder Nominasjonskomiteen er det viktig å tenke på at det kan være bra å foreslå en møteplan som strekker seg fra i hvert fall tidspunktet da forslag på kandidater går ut til noen uker før valgmøtet. Det er uklart om det inngår i komiteens rolle å søke kandidater til nominasjonene og valgene som skal foretas på valgmøtet, eller kun å foreslå kandidater til nominasjonene og valgene. Det bør klargjøres. Den her gangen tok sekretariatet kontakt med de foreslåtte kandidatene for å sjekke om de stiller til valg.

d) Delegater til valgmøtet

I likhet med kandidatene spiller delegatene en sentral rolle på Samisk kirkelig valg møte. Til sammen med medlemmene fra Samisk kirkeråd og de samiske representantene i de tre nordligste bispedømmerådene, nominerer delegatene medlemmer til Samisk kirkeråd og velger samiske representanter til de to nordligste bispedømmerådene og en nominasjonskomite.

Ifølge § 1-3 første ledd i forskriften oppnevnes delegatene av Samisk kirkeråds ungdomsutvalg, Saemien Åålmege/Samisk menighet i sørsamisk språkområde, bispedømmerådene og menighetsrådene som inngår i forvaltningsområdet for samisk språk.

Prosessen med å oppnevne delegater til valgmøtet startet den 5. juli når sekretariatet sendte ut et brev til alle organ som ifølge forskriften kan oppnevne delegater til valgmøtet. Brevet inneholdt informasjon om hvordan oppnevningen går til og at fristen for oppnevninger var den 10 september 2023.

Sekretariatet fulgte opp brevene med telefonoppringning til alle aktuelle menigheter for å informere og veilede dem. Det var et godt grep, for det bidro til at flere menigheter fikk sendt delegater til møtet. Flertallet av organene som fikk tilsendt brevet fra sekretariatet oppnevnte delegater innen fristen gikk ut. Overordnet inntrykk er at de hadde forsøkt å finne folk lokalt. Noen organer fikk en noe forlenget frist for oppnevning av delegater. Det ser likevel ut til at oppfølging kan være enda tettere for å sikre en enda høyere deltakelse. Delegatenes navn ble lagt ut på Samisk kirkeråds hjemmeside ca 1 uke før valgmøtet.

Det har i etterkant av valgmøtet vist seg at Tjeldsund menighetsråd ikke fikk brevet som ble sendt ut 5. juli som e-post. Mailen ble sendt til SvarUT og da har brevet kommet til Altinn der informasjon unntatt offentlighet kommer, og ikke til ordinær postkasse. Årsaken synes å være at Kirkerådets e-postliste ikke hadde oppdatert informasjon om det aktuelle menighetsrådets e-postadresse. Sekretariatet har hatt kontakt med representant for menigheten og beklaget at brevet ikke kom frem. E-postadressen er nå også oppdatert i Kirkerådets systemer.

Når det gjelder informasjon om oppnevning av delegater, bør den gå ut til relevante organer i god tid før valgmøtet. Sekretariatet bør tilpasse oppnevningsfrist til de ulike organenes møtetidspunkter før valgmøtet. Brevet som sendes ut bør fø. inneholde tilstrekkelig informasjon om delegatoppgaven. Brevet kunne ha blitt sendt ut litt tidligere da tidspunktet var over sommeren.

e) Innkallinger, sakspapirer mm

Ifølge forskriften forbereder Samisk kirkeråd de saker som skal behandles av Samisk kirkelig valgmøte. Samisk kirkeråd ved leder innkaller delegatene til Samisk kirkelig valgmøte senest fem uker før møtet. Saksliste og saksdokumenter skal følge med innkallingen.

Innkallingen til valgmøtet ble sendt 22. september 2023 til delegatene. Med innkallingen fulgte sakspapirer på bokmål. Sakspapirer på nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk be ettersendt når sekretariatet hadde på plass oversettelser av sakspapirene til de samiske språkene.

Nominasjonskomiteens siste møte (der de foreslår kandidater til de ulike vervene) bør tilpasses tidspunktet for når innkallingen og sakspapirene senest skal sendes ut til delegatene. Sekretariatet bør ha nok tid til å innarbeide komiteens forslag i sakspapirene.

f) Informasjon om valgmøtet mm

Sekretariatet har i prosessen frem mot valgmøtet delt informasjon om valgmøte og tilhørende arrangementer via Den norske kirkes nyhetsbrev og Samisk kirkeråds hjemmeside og FB-side.

Prosessen med å forberede Samisk kirkelig valgmøte inneholder mange ulike oppgaver. Frem til valgmøtet var arbeidet meget intenst månedene og ukene før valgmøtet.

Spredning av informasjon om valgmøtet er viktig. Informasjonen bør gå ut så tidlig som mulig i prosessen og oppdateres jevnlig. Sekretariatet må benytte ulike kanaler til informasjonsspredningen. Sekretariatet bør vurdere å holde et webinar om Samisk kirkelig valgmøte når prosessen med å forberede valgmøtet starter. Et eventuelt webinar bør vende seg til bispedømmene/bispedømmerådene samt fellesrådene/menighetsrådene. Webinaret bør inneholde allmenn informasjon om Samisk kirkelig valgmøte samt prosessene med å søke kandidater og oppnevne delegater. Sekretariatet bør også bruke hjemmesiden til Samisk kirkeråd aktivt. Hjemmesiden bør inneholde informasjon som er relevant for bispedømmeråd, menighetsråd og personer som forslås eller er aktuelle for vervene som valgmøtet har å ta stilling til.

Oppgavemengden for sekretariatet innebærer at man må ha en som er hovedansvarlig for prosessen og at ulike valgmøterelaterte oppgaver fordeles i avdelingen. Et annet alternativ kan være at det ansettes en prosjektmedarbeider på deltid i noen måneder før valgmøtet. Medarbeiderens oppgaver kan være å holde hjemmesiden oppdatert, innkalle til og være sekretær på møter med nominasjonskomiteen, holde kontakt med hotellet og ferdigstille sakspapirer på fire språk.

Gjennomføringen av Samisk kirkelig valgmøte 2023

Valgmøtet ble ledet av et dirigentskap bestående av to delegater. Noen uke før valgmøtet tok sekretariatet kontakt med to av de oppnevnte delegatene, for å høre om de kunne tenke seg å lede valgmøtet. Delegatene som ble kontaktet hadde blant annet politisk møteledererfaring fra Sametinget. Delegatene som ble kontaktet og som stilte seg positive til oppdraget hadde et møte med sekretariatet ca en uke før valgmøtet ble gjennomført, for å gå igjennom sakspapirene og ulike regler i forretningsordningen. Delegatene som tok på seg oppdraget ledet valgmøtet på en stødig måte. Dirigentskapet informerte bl.a. om hvordan nomineringene og valgene skulle gjennomføres.

Nomineringene og valgene ble gjennomført manuelt. Det ble av sekretariatet vurdert som den best egnede måten å nominere/velge på. Den manuelle måten å gjennomføre nomineringen/valgene på innebærer at delegatene skrev navnet på den de ønsket å

nominere/velge på en papirseddel som tellekorpset samlet inn. Valgmøtet startet kl.12.30 og var ferdig ca kl. 17.00. Valgmøtet gjorde ikke en uttalelse som § 1-2 fjerde ledd i forskriften åpner opp for. Det bidrog til at valgmøtet kunne gjennomføres på en relativt kort tid.

Arbeidet med å forberede et dirigentskap er et bra grep og bør videreføres. Innfor neste valgmøte bør sekretariatet forberede seg på at valgmøtet ønsker å gi en uttalelse. En uttalelse bør forberedes i forkant av møtet, for eksempel av en komité som møtes dagen før selve valgmøtet. Ved en videreutvikling av Samisk kirkelig valgmøte vil også en gjennomgang av hvordan man kan tenke seg at valgmøtet gjennomføres på en god måte være gunstig. En måte er å konstituere valgmøtet dagen før, og gjøre nødvendige vedtak slik at både valg og eventuelle saker kan tas opp da.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Samisk kirkelig valgmøte har et eget budsjett. Arbeidet med budsjettet bør starte senest året før valgmøtet.